

« Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει αεραίου, τῆ ἐπιμελείᾳ τοῦ Κ. Γιραρδίνου, πρέσβους τῆς Γαλλίας παρὰ τῆ Πύλῃ. Ἴδου ἀπόσπασμα τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν Κ. Λουβουά, τῆς 10 Μαρτίου, 1687.

« Ἀπετάθη εἰς ἀρνησιβησικόν τινα Ἴταλόν, ἄνθρωπον νουεχῆ, ὑπηρετοῦντα παρὰ τῷ σιλικτάρῃ, πρώτῳ τοῦ αεραίου ἀξιωματικῶ καὶ φίλῳ ἐπιστηθίῳ τοῦ σουλτάνου. Αὐτὸς ἔλαβε τὴν ἀδειαν νὰ ἐπισκερῆ τὰ βιβλία καὶ νὰ μοῖ τὰ κοινοποιήτῃ. Μοὶ ἔρερον ἄλλεπαλλήλως ὅλους τοὺς σωζομένους συγγραφεῖς Ἑλλήνας μὴ ὑπερβαίνοντας τοὺς διακοσίους τόμους, τοὺς ὁποίους ὑπέσθalon εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ Ἰησουίτου Βερνιέ, καὶ τοῦ παρ' ἐμοὶ λογιῶ Μαρκέλου, εἴτινες ἐξελέξαντο δεκαπέντε ἐξ αὐτῶν, τῶν ὁποίων συνάπτω ἐνταῦθα σημειώσιν . . .

» . . . Προσέλαβον δὲ καὶ τόμον λατινικὸν συντεθέντα, ὡς φαίνεται, κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετηρίδα, καὶ περιέχοντα ἀπείρους εἰκόνας, ὄργανα καὶ μηχανὰς πολεμικὰς, πιθανῶς περιελθόντα εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Τούρκων, περὶ τὰς ἀρχὰς τῶν κατὰ τὴν Οὐγγαρίαν κατακτήσεων τῶν. »

Περὶ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἰδοὺ τί γράφει καὶ ὁ Παναγιώτατος πατριάρχης Κωνσταντίας ὁ ἀπὸ Σιναίου, ἐν τῇ ἀξιολόγῳ αὐτοῦ Κωνσταντινιάδι.

» Ἡ δὲ ἐν τῷ Σεραγίῳ βιβλιοθήκη ἀρχαίων χειρογράφων, ἦτον διὰ πολλοῦ εἰς τοὺς σοφοὺς τῆς Εὐρώπης πρόβλημα· ἀλλ' ὁ Ἀβδῶς Σεΐνης ὁ περὶ τὸ 1728 ἔτος ἀπασταλεὶς ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, πρὸς ἔρευναν καὶ συλλογὴν Ἑλληνικῶν χειρογράφων, διαβεβαίωσεν ὅτι ἡ βιβλιοθήκη αὐτὴ περὶ τὸν δέκατον ἑκτον αἰῶνα, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Τρίτου Ἀμουράτ, πυρκαυστος ἐγένετο. Ταύτης δὲ τῆς ὑπαρξιάτης, ἡ καὶ μὴ βιβλιοθήκης, ὁ παραγεγόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν Ἀβδῶς Τοδερίνης συνέταξε καὶ κατάλογον, συντελέσαντος εἰς τοῦτο αὐτῷ, ὡς λέγει, νέου τινος ἐν Σεραγίῳ δουλεύοντος, καθ' ὅσον ἐδυνήθη.

» Ὁ δὲ περιηγητὴς Λέλλα Βάλης, ὁ κατὰ τὸν δέκατον ἑξοδον αἰῶνα ἔλθων καὶ αὐτὸς εἰς Βασιλεύσαν, κατεπίσθη, λέγει, ὅτι αἱ δέκα καὶ τέσσαρες δεκάδες τῶν τοῦ Τίτου Λιδίου βιβλίων, ἐναπόκεινται ὀλομελεῖς εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Σεραγίου, ἐξ ὧν ὡς δὴλον αἱ τέσσαρες μόνον φέρονται τετυπωμέναι ταύτας δὲ ὁ μὲν μέγας τότε Δουξ τῆς Τοσμάνης ὑπέσχετο εἰς τὸν νοσφριτάμενον πέντε χιλιάδας γροσίων ἄλλοι κλοπῆς, ὁ δὲ παρὰ τῆ Ὀθωμανικῆ Πύλῃ τῷ τότε Βαίλος τῶν Ἑνετῶν, τὸ τούτων διπλοῦν, ἀλλ' οὐδὲν κατωρθώθη, καθότι ἐδόξαζον ὡς ἀλέκτον εἰς ἕκαστον ἑτερογενῆ τὴν βιβλιοθήκην ταύτην, τὴν περὶ τὰ ἐνδότερα τοῦ Σεραγίου κειμένην. Εἰς αὐτὴν ἐραντασθησαν, ὅτι εὐρίσκονται μεταξύ τῶν λοιπῶν καὶ ἑκατ. ν εἰκοσι ἄλλα χειρόγραφα Ἑλληνικὰ ὀγκώδη κατὰ τὸ σῶμα, καὶ ἐξηγήσεις τινὲς εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην, ὥστε εἴαν τις διασκοπήτῃ τὰς διαφόρους ὀνειρώξεις τῶν περὶ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης συγγραψάντων, ὑπολαμβάνει, ὅτι τῷ ὄντι εὐρίσκεται ἑκατὸς ἀριθμὸς τῶν Ἑλληνικῶν, ὅσον καὶ λατινικῶν συγγραμμάτων κειμένων ἐκεῖ ἀτάκτως καὶ ἀνευ

καταλόγου. Οἱ δὲ πεπαιδευμένοι ἄνδρες, οἱ πεμφθέντες παρὰ τοῦ Πάπα Νικολάου περὶ τὸ 1453 ἔτος εἰς τὴν Κωνσταντινού και Ἑλλάδα, πρὸς συλλογὴν Ἑκκλησιαστικῶν χειρογράφων, εἰς τοὺς ὁποίους προστεθῆ καὶ μισθὸς πέντε χιλιάδες χρυσῶν, εἴαν εὐρόντες φέρωσιν εἰς τὸν ῥηθέντα Πάπαν τὸ ἐν τῇ Ἑβραϊῇ πρωτότυπον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, ἀνέπεισαν ἐκεῖνον, παρ' εἰδότην δὴθεν καταμαθόντες, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἐναπέκειτο τάχα εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Σεραγίου.

» Καὶ Κωνσταντῖνος ὡσαύτως ὁ Λάσκιαρχος εἰς τὴν περὶ τῶν ἱστορικῶν Ἑλλήνων καὶ Σικελῶν αὐτοῦ πραγματείαν, λέγει, ὅτι εἶδεν εἰς τὴν τῶν ἡμετέρων Αὐτοκρατόρων βιβλιοθήκην, ὅτε διῆγεν εἰς τὴν λειποψυχοῦσαν πατρίδα του, ὀλομελεῖς τὰς Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου συγγραφάς· ἐξιστόρησε δὲ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς εἰς τεσσαράκοντα βιβλία τὴν οἰκουμένην ἱστορικὴν βιβλιοθήκην του, τῶν ὁποίων τὰ μὲν πρῶτα πέντε, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνδεκάτου ἀκολουθῶς μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτι καὶ νῦν φέρονται, τὰ δὲ πέντε, τουτέστι τὸ ἕκτον μέχρι τοῦ ἐρεξῆς δεκάτου, ὡσαύτως καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ τελευταῖα εἰκοσι, ὁ πανδαμάτωρ χρόνος μετὰ καὶ ἄλλων πολυπληθῶν διαφόρων ἀρχαίων συγγραμμάτων ἡμᾶς φθόνησας ἐστέρησε. Θαυμαστὸν τῷ ὄντι εἶναι ἂν αὐτὴ ἢ παρὰ πολλοῖς Εὐρωπαϊαῖς δοξαζομένη βιβλιοθήκη περισώθη μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἕτιω καὶ μέχρι τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος, καὶ διὰ τί νὰ μὴν ὑποπέσῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἰδίαν τύχην, εἰς τὴν ὁποίαν περιέπεσον καὶ πολλαὶ ἄλλαι μυριάδιλοι, ἐν αἷς ἀπώλετο πολλῶν ἀρχαίων ἐνδοξῶν ἔργων μνήμη· καὶ ἡ τοιαύτη κατὰ περιόδους καταστροφὴ τῶν βιβλιοθηκῶν, ἀπώλεσε πολλὰ τῶν χειρογράφων καὶ πρωτοτύπων τῶν ἀπ' αἰῶνος διαφόρων σοφῶν, ἐκ τῶν ὁποίων λείψανά τινα μόνον ἀπὸ τῆς κοινῆς συμφορᾶς εἰς ἡμᾶς διασώθησαν. »

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΙΑΤΡΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ.

— 0 —

Καὶ ἄλλοτε ὠγιλήταμεν περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ περιοδικοῦ ταύτου συγγράμματος τοῦ φιλοτίμου καὶ ἀόκνου Κ. Γούδα, τοῦ χορηγοῦντος ταῖς μὲν νέαις ἡμῶν ἰατραῖς, καὶ μάλιστα τοῖς ἐν ἐπαρχίαις ἐγκατεσπαρμένοις καὶ βιβλιοθηκῶν πλουσίαις στερουμένοις, ὕλην ἀφθονον ἐπιστημονικῆς ἀναγνώσεως, καὶ εὐκρολίαν ὅπως παρακολουθῶσι τὰς νεωτέρας προόδους τῆς ἀνεξαντλήτου αὐτῶν ἐπιστήμης· τοῖς δὲ ἀρχαιοτέροις καὶ σοφωτέροις ἀρρομήν, ὅπως πρὸς ὄφελος τῶν λοιπῶν καὶ τῆς ἐπιστήμης, καὶ

πρὸς ἴδιαν δόξαν, ἐκδίδωσι τὰς μελέτας καὶ παρατηρήσεις των. Ἐπανερχόμεθα δ' εἰς αὐτὸ, ἀφορμὴν λαμβάνοντες ἐκ τῆς ἐντίμου μνείας ἣν ἐποιήτατο τῆς Ἱατρικῆς Μελέσεως ὁ Κ. Ἀμεδαῖος Λατοῦρ ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ τῶν Παρισίων ἐφημερίδι, τῇ ἐπιγραφομένῃ « Ἱατρικὴ Ἐνώσις » (φύλλ. τῆς 24 Μαρτ. ἐ. ἔ.). Συγχαίροντες τὸν συμπολίτην ἡμῶν διὰ τὴν ὑπὸ ἐξόχων ξένων γινουμένην ἐκτίμησιν τῶν ἐπιφελοῦν αὐτοῦ ἀγώνων, τόσῳ μᾶλλον προσθέτομεν αὐτῇ τοὺς ἰδίους ἡμῶν ἐπαίνους, καθ' ὅσον ἠξεύρομεν ὅτι εἰς τὸ πολλαχῶς ἀλανθῶδες καὶ πολυδάπανον στάδιον, ἀποδύεται ἄνευ σχεδὸν ἐμψυχώσεως καὶ ὑποστηρίξεως· διότι ἀντὶ τῶν πενήτορα μόνον σωμάτων ἃ λαμβάνει παρ' αὐτοῦ ἡ κυβερνήσις, ἀνέλαβε νὰ ἐκδίδῃ αὐτὸς ἐν παραρτήματι πάσας τὰς τοῦ ὑγειονομικοῦ καὶ ἱατρικοῦ κλάδου ἀφορώσας πράξεις τοῦ ὑπουργείου. Ἄλλ' ὁ κύριος Γούδας εἶναι ἐκ τῆς φύσεως ἐκείνων οἵτινες νομίζουσιν ὅτι ἀρκούντως καὶ πλουσιοπαρόχως ἀποζημιώνονται διὰ τῆς ἀφελείας ἣν παράγουσιν εἰς τὸ ἔθνος, καὶ διὰ τοῦ ἐπαίνου ὃν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ δρέπουσιν.

Ἰδοὺ μετὰρρασις τῆς περὶ τῆς Ἱατρικῆς Μελέσεως περικοπῆς τῆς Ἱατρικῆς Ἐνώσεως·

« Ἀφ' οὗτου ἡ Ἑλλάς ἀνεκτήσατο τὴν ἐθνικότητά της, ἀγωνίζεται γενναίως πρὸς ἀνάκτησιν καὶ τῆς λαμπρᾶς θέσεως ἣν ἄλλοτε κατεῖχεν ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ, ἧς καὶ τὴν μνήμην αὐτὴν εἶχεν ἐξαλείψει παρ' αὐτῇ ἡ δουλεία καὶ βροχάρότης. Ἐν τῇ διανοητικῇ ταύτῃ ἀναγεννήσει, δὲν ἐδύναντο βεβαίως νὰ λητμονηθῶσι καὶ αἱ ἱατρικαὶ ἐπιστήμαι ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Ἱπποκράτους. Καὶ τῷ ὄντι δὲν ἐλησμονήθησαν· καὶ τὸ πάσης ἀληθοῦς προόδου πρῶτον καὶ ἀψευδέστατον σύμπτωμα, ἡ σύστασις ἐφημερίδος, ἐχαρακτήρισεν ἐν Ἑλλάδι καὶ τὴν τῶν ἱατρικῶν σπουδῶν πρόοδον. Ἡ ἐπιχειρήσις ἐκδόσεως συγγράμματος ἐπιστημονικοῦ, εἰς τόπον ἐν ᾧ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδραμόντων πρέπει ἀναγκαιῶς νὰ εἶναι λίαν περιορισμένος, ἦτο τολμηρὰ καὶ ἐπικίνδυνος. Ἄλλ' ὁ ἱατρὸς Κ. Γούδας, ἐντίμως ἤδη γνωσθεὶς ἐν τῇ πατρίδι του καὶ διὰ τῆς μεταφράσεως τῆς Γενικῆς παθολογίας τοῦ Κ. Σιουμέλου, ἐτόλμησε τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην καὶ ἐπέτυχε. Πρὸ δύο ἐτῶν ἤδη συνέστησε τὴν Ἱατρικὴν Μελέσαν, ἧτις μνηστικῶς ἐκδιδόμενη, εὐδοκίμει διὰ τῆς συμπράξεως καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι συναδέλφων του, καὶ διὰ τῆς ὑποστηρίξεως τῆς Κυβερνήσεως Πᾶς φίλος τῆς ἐπιστήμης αἰσθάνεται καὶ ἐκτιμᾷ τὴν πρόθεσιν τοῦ Κ. Γούδα, οὗ ἡ ἀφοσίωσις, ὁ ζῆλος καὶ αἱ θυσίαι εἰς παντὸς ἐπαίνου ἄξια. Ὁ Κ. Γούδας ἀπεδύσατο εἰς τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα τοῦ νὰ διαδώσῃ παρὰ τοῖς συμπατριώταις του τὸν ἔρωτα τῆς ἐπιστήμης, μύητη αὐτοὺς εἰς αὐτὰς τὰς ὁσημέραι προόδους, καὶ ἐνθαρόνῃ εἰς τὸ νὰ συντελῶσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς προόδους ταύτας δι' ἐκδόσεων τῶν ἰδίων πονημάτων. Τὸ δὲ ἔργον τοῦτο ἐκτελεῖ μετὰ πολλῆς ἰκανότητος, ἣν ἀναγνωρίζω μετὰ πλείστης χαρᾶς. »

ΔΙΑΘΟΡΑ.

—000—

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΠΕΡΣΙΚΑ, ἐκ τοῦ συγγράμματος Γκιουλιολιάν ἢ Κήπου τοῦ Ρόδου. « Ὑπάρχει τι πάντοτε ὑπεράνω πάσης ἐξουσίας· ὁ καθὼς ὑποτάσσεται εἰς τὸν διορίσαντα αὐτὸν βιζύρη, ὁ βιζύρης ὑποτάσσεται εἰς τὸν ὀνομάσαντα αὐτὸν σουλτάνον, ὁ δὲ σουλτάνος πρέπει νὰ ὑποτάσσεται εἰς τοὺς νόμους, δι' ὧν ὁ λαὸς ὑποτάσσεται εἰς ἐαυτὸν. »

« Ἄνθρωπε! Μιμήθητι τὴν ὄρνιθα ἧτις, ἀφοῦ πῆ, ἀνυψοῖ τὴν κεφαλὴν πρὸς οὐρανὸν διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της. »

« Ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπεριόριστος, καὶ ἡ κλίσις αὐτοῦ πρὸς τὸ εὐεργετεῖν μεγίστη· ὅσω πλέον ἐκτεταμένη εἶναι ἡ δύναμις τοῦ βασιλέως, τόσω πλέον πρέπει νὰ ἐκτείνῃ καὶ τὰς εὐεργεσίας του, ἐὰν θέλῃ νὰ ὁμοιάσῃ τὸν Θεόν. »

« Νέε ἄνθρωπε, φέρου μετὰ συστολῆς ἐνώπιον τῶν γερόντων καὶ τῶν παιδιῶν· διότι πρὸς ἐλείνους μὲν ὀφείλεις σέβας, πρὸς ταῦτα δὲ πρέπει νὰ δίδῃς παράδειγμα. »

« Ἐρώτησέ τις τὸν Ν . . . παρὰ τίνος ἔμαθε τοὺς κανόνας τῆς εὐγενείας· παρὰ τῶν βαναύσων, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος. »

« Λιγύζομεν ὅπως θέλομεν τὰ χλωρὰ ξύλα· ὅταν ὄμως ξηρανθῶσι, διὰ νὰ τὰ ἐξισάσωμεν, μεταχειρίζομεθα τὸ πῦρ. »

« Διὰ μικροῦ πώματος κλείομεν κρουνὸν ὕδατος ὅστις, γινόμενος ποταμὸς, ἐμποδίζει καὶ ἐλέφαντα νὰ τὸν διαβῇ. »

« Ἄν τῆς νυκτερίδος ὁ ὀφθαλμὸς δὲν βλέπῃ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, πταίει τάχα ὁ ἥλιος; »

« Ἐπιθυμεῖς βεβαίαν κληρονομίαν; Ζήτησε ἀπὸ τὸν πατέρα σου νὰ σὲ μεταδώσῃ τὴν μάθησίν του· διότι τὰ χρήματα ἐξαφανίζονται εὐκόλως. »

« Ὅστις ὀργιζόμενος ἀνασπᾷ ἀμέσως τὸ ξίφος του, δάκνει τὴν χεῖρά του ὑπὸ τῆς λύπης. »

« Ὀλίγον ὄξος καὶ ὀλίγα λάχανα κερδαινόμενα διὰ τῆς ἐργασίας, εἶναι γλυκύτερα καὶ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἄρνιου ἅτινα δωρεῖται ὁ δήμαρχος. »

« Ὁ εὖνους δούλος τοῦ Λάραμ Γ', εἰ καὶ πλέον μεταξὺ ληταυρῶν, ἐρθώνει τὸν πτωχὸν Μάζαν, μόνην περιουσίαν ἔχοντα τὴν θέλησίν του· ἡ ἐλευθερία εἶναι καὶ τοῦ πλοῦτου πολυτιμότερα. »

—9—